SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятайте про Україну!

No. 234. JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, DECEMBER 8, 1987 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 8-го ГРУДНЯ 1987 Ч. 234. РІК XCIV.

Р. РЕҐЕН ЗАКЛИКАЄ ҐОРБАЧОВА ВІДНОВИТИ УКЦЕРКВУ

Вашінґтон. — Президент Роналд Реґен у своїй промові у понеділок, 30-го листопада ц.р., на зібранні Фундації спадщини, в тиждень перед зустріччю з Міхаїлом Ґробачовим заявив, що „ґласность, це обіцянка, яку досі не сповнено".

Далі він сказав: „Одним із справжніх познак „ґласності" є рівень релігійної свободи, що її совєтські власті дозволяють своїм громадянам — свободи виконувати свої релігійні обов'язки усім — протестантам жидам, католикам, православним і мусулманам. Ніщо не переконало б світу про щирість „ґласності" совєтського режиму, так як леґалізація Української Католицької Церкви".

Президент пригадав, що в цьому році у серпні понад 200 членів підпільної УК-Церкви в тому єпископи і вірні безстрашно вперше звернулися одвертим листом до генерального секретаря М. Ґорбачова з вимогою злеґалізувати їхню Церкву, а цього листа доручив йому особисто Йосиф Тереля, активіст боротьби за права українських католиків в СССР, який сам просидів за свої переконання 21 рік у тюрмі, в карних таборах і психіятричних лікарнях, а тепер переїхав на Захід.

В своїй промові Р. Реґен порушив майже усі питання, які будуть темою його розмов із М. Ґорбачовим. Він крім справи свободи релігії в СССР скритикував також совєтський уряд за те, що видає більйони долярів для закріплення комуністичної сили в Східній Европі, Кубі, Афганістані, Анґолі, Нікараґуа, Етіопії, Ємені і Камбоджії.

Сестри Василіянки закінчують ювілейний рік

Факс Чейс, Па. — В суботу, 12-го грудня ц.р., тут відбудеться торжественне закінчення Ювілейного року сестер Василіянок.

Владика Стефан Сулик, Митрополит-Архиєпископ Філядельфії, відслужить торжественну Архиєрейську Літургію, в співслуженні Владик Василя Лостена, Іннокентія Лотоцького, ЧСВВ і Роберта Москаля в авдиторії Академії св. Василлія при 711 Факс Чейс ровд, у Філядельфії, о годині 11-ій ранку.

Ювілейний бенкет відбудеться о год. 2-ій по полудні попередить його коктейл, що пічнеться о год. 1-ій по полудні в Менор джуніор коледжі, в Дженкінтавні, Па.

Сестри Василіянки запрошують всіх приятелів, добродіїв, прихильників і всіх що бажають взяти участь в торжествах дня.

Вступ на бенкет 25 дол. від особи.

Появилася книжка Д. Чуба „Живий Шевченко"

Мельборн, Австралія. — Цього року тут Видавництво „Ластівка" вже втретє видало, переробило і доповнило книжку Дмитра Чуба п.з. „Живий Шевченко" (Інтимне життя поета). Обкладинку виконала Оля Когут.

Марко Павлишин на задній обгортці книжки пояснює що „Д. Чуб вперше видав свою біографію поета 1947 року. Вона здобула прихильну оцінку в українській еміґрантській пресі, згодом вийшла другим виданням у 1963 році, а в 1985 році появилася в англійському перекладі Юрія Ткача. Ґрунтовно перероблена та поширена примітками й новими матеріялами, книжка в третьому українському виданні, як і в попередніх, пропонує читачеві жваву інформативний вступ до Шевченкового життя і його доби".

Книжку можна набути, написавши на адресу: Bayda Books, 30, Fairway Rd., Doncaster, 3108, Australia.

Посилюють підготову до Олімпіяди

Філядельфія. — Як уже інформовано Українська Олімпіяда і здвиг молоді в Тисячоліття Хрищення України відбудеться у Філядельфії, в днях 27-30-го травня 1988 року на посілостях УСО „Тризуб" і сусіднього Делавер Веллі коледжу під патронатом Української Спортової Централі Америки і Канади, в рамках Комітету Тисячоліття Християнства в Україні. Співгосподарем буде Український Освітньо-Культурний Центр у Філядельфії.

Участь в компетиціях можуть брати українські спортовці, чоловіки й жінки, з терену ЗСА, Канади і інших країн вільного світу.

Передбачені конкуренції: копаний м'яч, відбиванка, кошиківка, плавання, теніс, настільний теніс, ґольф, шахи, легкоатлетика.

Зголошення слід надсилати до українських спортових товариств, молодечих організацій, українських студентських клюбів, а де таких немає тоді прямо на адресу комітету: Ukrainian American Millennium Olympiad and Youth Rally, 700 Cedar Rd., Philadelphia, Pa. 19111.

За перші, другі й треті місця в усіх конкуренціях будуть роздані медалі.

Екзекутива Олімпійського Комітету: Чижович Ігор, голова, Козак Ярослав, спортовий референт, Ігнатович Володимир, спортовий референт на Канаду, Скіра Іван, фінансовий референт, Лесюк Орест, господарський референт, Катамай Богдан, пресово-інформативний референт, Кузевич Оля, секретар.

Й. Тереля приїде до Чикаґо

Чикаґо. — З парафії свв. Володимира і Ольги повідомляють, що в днях 10-14-го грудня тут буде гостем новоприбулий з України релігійний активіст Йосиф Тереля з родиною.

Зважаючи на те, що від кінця 1970-их років ця парафія „кооптувала" Й. Терелю як свого в'язня сумління разом із Левком Лук'яненком, тепер, коли перший став вільним, парафіяльні організації, зокрема Сестрицтво Покрови Пресвятої Богородиці та існуюча при ньому „Крамничка сумління" запросили його на зустріч із місцевою українською громадою. Також інші організації включені у підготову цієї зустрічі.

У п'ятницю, 11-го грудня, зарезервовано для пресової конференції і зустрічей з англомовними засобами інформації. В суботу Тереля складе візити в деяких українських установах та в українських школах. Діти з „Рідної Школи" матимуть Літургію о год. 9:30 в соборі свв. Володимира і Ольги. Вечором того ж дня, 12 грудня відбудеться традиційний „Голодний обід", що його рік-річно влаштовує згадане сестрицтво, збираючи фонди для допомоги в'язням сумління. Обід розпічнеться о год. 6:30 в авдиторії свв. Володимира і Ольги, а головним промовцем буде Й. Тереля. Вступ на обід з програмою 10 дол.

В неділю, 13-го грудня, Тереля з родиною візьме участь в Літургії в українських католицьких храмах,

(Закінчення на стор. 4)

ОДУМ в Чикаґо влаштовує базар

Чикаґо. — Філія ОДУМ в Чикаґо є єдиною філією, що має свій дім. Щоб його утримати та вести виховну працю з дітьми та молоддю, ОДУМ та Товариство Одумівських Приятелів (ТОП) річно влаштовують передріздвяний базар-обід зі смачними українськими стравами. На базарі можна купити книжки, кераміку, картини, забавки та багато інших речей що надаються на святочні подарунки іншим.

Цьогорічний базар-обід відбудеться в суботу й неділю, 19-го і 20-го грудня, починаючи від 10-ої год. ранку, тут в домі ОДУМ.

В неділю, на закінчення базару виступить там же віртуоз-бандурист Віктор Мішалов з Австралії. Він є членом капелі бандуристів ім. Тараса Шевченка, багато разів був заанґажований на різних кобзарських таборах, в тім і ОДУМ. В 1982 році він видав свою першу платівку, а у 1985 — другу. Молодий бандурист народився в Австралії, батько його з Полтавщини, мати з Волині. В. Мішалов захопився бандурою як йому було 10 років. Учився він грати в різних учителів та майстрів включно з Григорієм Китастим, два роки в музичній школі Києва. Під час перебування в Україні він робив досліди про бандуру та бандуристів.

БАЗАР В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — Тут в домівці СУА, при 108 Друга авеню, в суботу і неділю, 12-го і 13-го грудня ц.р. 64-ий Відділ СУА влаштовує різдвяний базар, де можна буде набути дарунки та різнородні різдвяні продукти. Базар відбуватиметься у суботу від год. 10-ої ранку до 5-ої по полудні, а в неділю, від год. 10-ої до 3-ої по полудні.

СВ. МИКОЛАЙ В НЮАРКУ

Нюарк, Н.Дж. — В суботу, 12-го грудня, 214-ий Відділ Українського Народного Союзу, УСВТ „Чорноморська Січ", влаштовує тут Святомиколаївську зустріч для юнацтва. Зустріч відбудеться в год. 4-ій по полудні в руханковій залі школи св. Івана Хрестителя, при вулицях Айві і Сендфорд.

П. Бюкенен знову перестерігає ЗСА перед підступами СССР

Ню Йорк. — Відомий колюмніст, в минулому директор інформаційного бюра в Білому Домі, Патрик Бюкенен, надрукував в газеті „Ню Йорк Пост" з 28-го листопада ц.р., статтю під заголовком: „Що вартує горбачовська приязнь".

Бюкенен згідний з деякими політичними теоретиками, дипломатами, політичними спостерігачами і аналітиками, що в Совєтському Союзі ситуація починає в дечому мінятися. Але він рівночасно перестерігає читачів, а рівночасно розважливих американців, перед підступними пропаґандивними гаслами „перебудови" і „ґласности", а вже в ніякому разі не погоджується з американською пацифісткою Елен Келдікот, яка каже, що теперішній совєтський керівник, генеральний секретар ЦК КПСС Міхаїл Ґорбачов, єдиний, здоровомислячий державний муж у цілому світі, який „нагадує усім (правдоподібно пацифістам і капітулянтам) Ісуса Христа, бо він проповідує добро (заяви у справі роззброєння і миру), які, на жаль зустрічаються з відмовою".

Згідно з опінією П. Бюкенена, дотепер в Совєтському Союзі змінилось дуже мало. Агресія СССР в Афганістані далі існує і М. Ґорбачов майже нічого не зробив для закінчення війни в Анґолі, громадянської війни в Етіопії, Нікараґуа, Ель Сальвадорі та інших країнах світу і тому вбивства, майже леґалізовані морди жінок, дітей, стариків і цивільного населення совєтськими воякама в Афганістані продовжуються. Бувають випадки, — пише Бюкенен, — що деякі совєтські вояки навіть не знають в ім'я чого вони повинні вбивати цивільних людей і в ім'я яких „державних інтересів" їх посилають на видиму смерть до цієї свободолюбної країни, яка, як виглядає з перебігу подій, ніколи не прийме накинення її чужої влади. Отже, як підтверджують події, — пише далі П. Бюкенен, — за владування М. Ґорбачова совєтська військова й ідеологічна експансія не тільки що не припинилась, але стала більше цілеспрямованою і наполегливою.

Торкаючись теми роззброєння автор статті підкреслює, що совєтські військові арсенали поповнюються все новими й новими видами зброї, включно з нуклеарною, тоді, коли „подібний до Христа М. Ґорбачов" проповідує „роззброєння", правдоподібно тільки однобічне, обвинувачуючи при тому З'єднані Стейти Америки у всіх гріхах світу. Якщо добред при задуматись і придивитись до теперішньої совєтської тактики, то політика комуно-московської імперії не є зовсім новою, як про це намагаються впевнити західніх громадян совєтські державні пропаґандисти, а тільки продовженням ленінської тактики у „нових шатах".

П. Бюкенен слушно каже, що ґорбачовська „ґласность", навіть у порівнянні з хрущовськими реформами, виглядає дуже куцою. Виступ Нікіти Хрущова на XX з'їзді КПСС був настільки щирим, що він і досі залишився засекреченим документом імперії. За Хрущова було звільнено багато більше політичних в'язнів, зліквідовано чимало концтаборів.

„Ґласность", на думку Бюкенена, є словесною тактикою для приховання справжніх намірів кремлівських керівників. В кінці своєї статті автор перестерігає країни вільного світу перед повторенням раніших помилок. „Ми не повинні простягати їм руку тим разом". — каже П. Бюкенен.

ПОНАД 200,000 ДЕМОНСТРУВАЛИ У ВАШІНҐТОНІ

КҐБ РОЗІГНАЛО ДЕМОНСТРАНТІВ У МОСКВІ

Вашінґтон. — Як поінформували речники поліції і численні кореспонденти, понад 200.000 жидів й осіб інших національностей, між ними велика група вірних Світової ради церков, маршували тут по авеню Конституції напередодні приїзду до столиці З'єднаних Стейтів Америки совєтського керівника Міхаїла Ґорбачова і його великої делеґації для третьої зустрічі на вершинах з президентом Роналдом Реґеном і підписання договору про знищення ракет середнього й близького засягу з атомовими головками в Европі й Азії. Малу демонстрацію у Москві КҐБ розігнало.

Демонстрація проходила під гаслом: „Дозвольте нашим братам покинути СССР". Цей напис красувався всюди — на плякатах, летючках, транспарантах, наліпках прикріплених до численних автомобілів і автобусів. Голова Крайової конференції оборони совєтських жидів Морріс Б. Ейбрамс, прочитав листа від президента Р. Реґена, у якому він запевняв демонстрантів, що так чисельно приїхали до Вашінґтону з усіх кінців Америки у турботі за своїх братів, які залишилися в Совєтському Союзі, а головно тих, які хочуть виїхати на Захід, але не отримують на це дозволу від совєтського уряду, що Уряд ЗСА і він (Президент) особисто зробить усе можливе, щоб справу прав людини і вільної еміґрації з СССР піднести на повну ширину під час розмов з генеральним секретарем ЦК КПСС і у пізніших розмовах дипломатичними каналами.

Згідно з оцінкою поліції у мирній демонстрації взяло участь понад 200.000 жидів і не-жидів, в більшості політичних активістів старших, молодших і цілком молодих із ЗСА і Канади, між ними багато членів робітничої юнії АФЛ-СІО, які домагалися не тільки зменшення перегонів в озброєнні, але також відтягнення совєтських окупаційних військ з Афганістану.

Демонстранти несли сотні прапорів, співали „Боже, благослови Америку", і жидівську „Гатіква", вислухали численних промов, між ними звернення Анатолія (Натана) Щаранського, віцепрезидента ЗСА Джорджа Буша, сен. Роберта Дола конґресмена Джека Ф. Кемпа, сен. Алберта Ґора і кандидата на президента з Республіканської партії ген. Александра М. Гейґа та багатьох інших.

Згідно з оцінкою поліції організатори подбали про ідеальний порядок демонстрації. Багато стейтів і міст несли таблиці своїх місцевостей і тому демонстрація радше виглядала на парадну маніфестацію, як на протестну демонстрацію якщо не враховувати політичних виступів репрезентантів ЗСА і представників різних організацій. Демонстранти висловили сподівання, що їхній голос почули і він буде взятий до уваги під час переговорів.

Аналогічна демонстрація з вимогою до совєтського уряду довзолити жидам виїхати на Захід, якщо вони собі цього бажають, відбулася в Москві, але у мініятурних, в порівнянні з Вашінґтоном, розмірах. Агенти КҐБ розігнали демонстрантів, декого притримали, включно з американським кореспондентом Пітером Арнетом.

Українські музики відзначають 35-річчя УМІ

В редакції „Свободи" (сидять, зліва): Г. Кузьма, Д. Каранович; (стоять, зліва): Р. Венке і Т. Богданська.

Джерзі Сити, Н. Дж. (О. К.). — Коли до нас у редакцію заглянули такі відомі активісти Українського Музичного Інституту, як його директор Дарія Каранович та професори Таїса Богданська, Галина Кузьма і Рафаїл Венке, можна бути певним, що вони прийшли не у своїй справі, а тільки УМІ.

І справді наші музичні педагоги тим разом хочуть пригадати читачам нашого щоденника, що саме в тому році минає 35 років від заснування УМІ в Ню Йорку, як переємника славного Вищого Музичного Інституту ім. М. Лисенка у Львові.

Саме в Ню Йорку створилася ця ідея на засіданнях Українського Літературно-Мистецького Клюбу, в якому існувала музична секція, а поодинокі наші учителі музики вже скоро після переїзду на цей континент розпочали в приватних домах науку. І так вони об'єднались та створили міцну підставу для УМІ з одним бажанням: культивувати музичне мистецтво серед найширших кіл української молоді.

Отже 35 років тому, у 1952 році, прийшло до офіційного заснування УМІ з централею в Ню Йорку і з першим директором Романом Савицьким, що показався знаменитим організатором та в скорому часі зорганізував по більших скупченнях українських поселенців філії УМІ.

Від того часу, розповідають гості, УМІ ріс і розвивався, зокрема коли його учителями був ряд повних посвяти та музичного знання педагогів. Сьогодні більшість з них грає хвалу Всевишньому у небесних просторах, але на їхнє місце прийшли молодші сили, які продовжують працю своїх менторів. Саме із цих кіл, а конкретно від динамічної трійці активних членів складу УМІ в Ню Йорку, Богданни Волянської, Оксани Харук і Соні Шереґ, вийшла тепер ідея відзначити 35-річчя існування УМІ рядом концертів і тим пригадати українській спільноті про ту важливу культурну ролю, що її відограє ця установа, а рівночасно щоб посилити працю і можливості УМІ в Ню Йорку, які в останніх роках боряться з фінансовими трудностями. У цьому пляні допомагають члени Батьківського комітету Оксана Луцька і Стефанія Нагірна.

І так, в дні 21-го листопада ц.р. відбувся перший

(Закінчення на стор. 4)

В АМЕРИЦІ

ЦИМИ ДНЯМИ НЮЙОРКСЬКА біржа була свідком одного з найбільших об'єднань в своїй модерній історії, коли давня поважна і відома фірма І.Ф. Гаттон дала згоду на те, щоб її закупила фірма Ширсон Леман за суму біля одного більйона долярів. Та злука створила новий і найбільший ґіґант біржової індустрії, який матиме щонайменше 12.300 працівників, а це на 800 більше, як найбільша існуюча біржова фірма Меррил Линч.

РЕСПУБЛІКАНСЬКІ ПОЛІТИКИ заявили, що віцепрезидент Джордж Буш здобув підтримку всіх республіканців в нюйоркському стейті для своєї кандидатури на президентську номінацію. Все ж таки найчільніший республіканець стейту Алфонс М. Д'Амато підтримує кандидатуру сен. Баба Дола, що й проголосить публічно в наступних двох тижнях.

ПОЛІТИЧНІ АНАЛІТИКИ ствердили, що дебати кандидатів на президентську номінацію партій виявили тільки те, що республіканці є поділені з приводу закордонної політики, а демократи між собою не погоджуються у незначних дрібницях. Жаден з кандидатів однієї чи другої партії не зумів подати основних принципів політики для дискусії. В загальному серед республіканців дещо вибився сен. Баб Дол, а з-поміж демократів сен. Пол Саймон залишився далеко позаду.

ЕЙМІ КАРТЕР заявила, що вона не плянує повертатися до Бравн університету щоби закінчити свої студії. Сьогодні 20-літня дочка колишнього президента Джиммі Картера живе в місцевості Провіденс, а працює в Бостоні, з того часу як університет попросив її минулого літа перервати навчання з огляду на її заанґажування в політичних акціях та в занедбанні науки.

НОВА КНИЖКА МІХАЇЛА Ґорбачова правдоподібно не зіпхає з книжкових полиць американських „бестселлерів", але російський ориґінал, як припускають в популярній книжковій крамниці Камкіна буде дуже попитним. Згідно із заявою працівників цієї крамниці продаж російських газет і журналів, що на своїх сторінках поширюють „ґласность" дуже зріс. Найбільше попитниним є журнал „Оґоньок" та газета „Московскіє Новості".

ДЕПАРТАМЕНТ ТРАНСПОРТАЦІЇ опублікував табелю точности прилетів і відлетів 14-ох американських повітряних ліній, разом із зазначенням, що в жовтні було помітне деяке поліпшення. „Амерікан Ейрлайнс" вже вдруге є на першому місці, потім слідують „Саутвест", „Континентал", „Підмонт", „Істерн", „Юнайтед", TWA" і т.д. На останньому місці є „Пасифік Саутвест", речники якої не мали жадних коментарів на цю тему.

ЯК ВИЯВЛЯЄТЬСЯ З ОПИТІВ телевізійної мережі Сі-Бі-Ес і „Ню Йорк Таймсу", Міхаїл Ґорбачов після свого телевізійного інтерв'ю здобув велику популярність серед американського населення. Двічі більше опитуваних висловились про нього та його задуми позитивно як ті, що висловились про нього неґативно.

У СВІТІ

КОРЕСПОНДЕНТ АҐЕНТСТВА Ассошіейтед Пресс Керол Білліямс інформує з Москви, що два члени Політбюра, а саме Александер Яковлєв і друга після генерального секретаря ЦК КПСС Міхаїла Ґорбачова особа, Єгор Ліґачов, намагаються тепер успокоїти розбурхану спільноту, яка ще й досі висловлює своє незадоволення звільненням з посту першого секретаря міського комітету компартії Боріса Єльцина. При тій нагоді А. Яковлєв, який в Центральному Комітеті відповідає за ділянку інформації і пропаґанди, вияснює совєтським громадянам усі подробиці перебудови і „ґласності", які увійдуть у життя з початком наступного року .Тема Єльцина була порушена Є. Ліґачовим у Парижі, де він перебуває у зв'язку із з'їздом французької комуністичної партії. Там він заявив у розмові з французьким кореспондентом, що поголоски про те, що він, мовляв, обороняє Й. Сталіна і незгідний з політикою М. Ґорбачова, не відповідає правді і такі слухи поширюють „вороги соціялізму".

СОВЄТСЬКЕ ПРЕСОВЕ аґентство ТАСС повідомило, що в околиці Мурманська гураган, супроводжуваний вітром силою 125 миль на годину, наніс чимало матеріяльної шкоди. Про людські жертви в повідомленні ТАСС не згадується нічого, але вони напевно були, якщо враховувати, знищення, про які говориться в кореспонденції. Тільки в самому Мурманську зареєстровано понад 20 фатальних автомобільних катастроф, вітер поламав дерева, телефонічні і телеграфічні стовпи, зривав дахи з мешканевих будинків. Багато містечок і сіл на західньому березі Кольського півострова були ізольовані від зовнішнього світу і потрібні речі для населення мусіли доставляти гелікоптери. Крім того була перервана сітка електроенергії.

АҐЕНТСТВО РОЙТЕРСА інформує з Тель Авіву, що юґославська летунська компанія „Адрія" розпічне незабаром полети до Ізраїля на реґулярній базі. Юґославські літаки будуть літати два рази на тиждень між Беоґрадом і Тель Авівом. Міністер транспорту в ізраїльському уряді Хаїм Корфу заявив кореспондентові Ройтерса, що також ізраїльські пасажирські літаки розпічнуть полети до Юґославії з початком наступного року. „Ми надіємось, що за якийсь час між Юґославією й Ізраїлем будуть встановлені дипломатичні зв'язки", — заявив міністер Корфу. Такі зв'язки були перервані в часі шестиденної війни в 1967 році.

УРЯД ПАКІСТАНУ ФОРМАЛЬНО звернувся до Совєтського Союзу закінчити окупацію Афганістану і якнайскорше вивести звідти свої військові частини та розпочати переговори про сформування справжнього демократичного уряду з участю представників руху спротиву. Очевидно для переведення такого пляну треба міжнародної контролі і контролі Організації Об'єднаних Націй. Афганський режим теперішнього комуністичного диктатора Наджибули не буде спроможний перевести в життя справедливої розв'язки, бо він сам залежний від політики в Москві, яка його наставила на цей відповідальний, але рівночасно тяжкий пост, — заявили політичні спостерігачі після вислухання заяви представника міністерства закордонних справ Пакістану.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00 UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda"

Postmaster: Send address changes to

"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Ґорбачов без маски

Коли проголошено, що на каналі „4" телевізійної компанії Ен-Бі-Сі будуть передавати одногодинне інтерв'ю з теперішнім кремлівським володарем Міхаїлом Ґорбачовим, то це для більшости американського суспільства не була ніяка сенсація. Було згори відомо, що все те, що скаже Ґорбачов, буде устійнене з КҐБ, з тамошніми фахівцями від пропаґанди. Було також ясно, що Том Брокав, талановитий журналіст, але дуже лівий ліберал, все одно перед відлетом до Москви (напевне на запрошення від Ґорбачова і на совєтський кошт) порозуміється з Державним департаментом щодо головних запитів, які треба поставити Ґорбачову. Ті запити подано Ґорбачову на письмі заздалегідь, щоби він міг приготовити собі відповіді. Сенсацією було хіба для дуже наївних людців в Америці і Західній Европі, які сподівалися, що Ґорбачов, про якого Марґарет Тачер сказала, що з ним „можна говорити" скаже дійсно щось таке, що було би приємне і сприятливе для західньої демократії.

Якщо були такі наївні, то вони розчарувалися. Своїми відповідями Ґорбачов ще раз потвердив, що за його правління залишається в силі основна теза совєтської політики: „Що моє, то моє, а що твоє, про це треба говорити". На запит Брокава, чи не думає Ґорбачов, що добре було би, як би так СССР сам зредукував свої наземні війська — змоторизовану піхоту, танки, гармати — які багатократно перевищують наземну силу НАТО — Ґорбачов заявив, що це „оборонні" війська, бо СССР не думає на нікого нападати, а про їх редукцію можна буде переговорювати. На запит, чи не думає СССР відкликати свої війська з Афганістану Ґорбачов відповів, що ця країна була завжди „добрим сусідом" СССР і що такою вона повинна залишитися. На запит щодо совєтської активної підтримки зброєю і „військовими дорадниками" Анґолі, Куби, Нікараґуа — Ґорбачов заявив, що треба їм помагати, бо вони є предметом американської аґресивної політики, яка підтримує тамошніх бунтарів.

Нема де правди діти — Ґорбачов є спадкоємцем політики Романових і політики всіх кремлівських володарів від часу Жовтневої революції у 1917 році. Він проголосив гасла „гласности" і „перестройки", бо Совєтському Союзові грозить економічна катастрофа. Але поза злагідненням пресової цензури і дозволом на танець „рок-енд-роллс" — не зроблено в СССР нічого, що скасувало б державний монополь на продукцію і розподіл усіх дібр і тому там триває господарський хаос і крамниці порожні. У своїй тригодинній промові в роковини Жовтневої революції Ґорбачов критикував методи введення колективізації суспільного господарства, але ствердив, що сама колективізація є основою совєтської хліборобської політики. То де та „перестройка?"

Очевидно, добре буде, коли Ґорбачов і Реґен підпишуть договір про скасування до трьох чи п'ятьох років ракет на близьку і середню віддаль на европейському терені і добре буде, якщо той договір буде в Москві під час тамошніх відвідин Реґена, поширений і на далекосяжні ракети. Але, як це вже писалося на цих сторінках, це матиме тільки психологічний наслідок.

Міхаїл Ґорбачов, як він показав себе у тому телевізійному інтерв'ю, є таким самим російським націоналістом і великодержавником, для якого не існує принцип національно-державного самовизначення, не існує свобода західнього зразка. Він „демократ" за совєтською конституцією. І він такий самий імперіяліст і потенціяльний аґресор, як були всі його попередники Петербурґа і Москви.

Та інтерв'ю з Ґорбачовим скрпило становище Реґена, бо потвердило постійне твердження єдина зрозуміла для Кремля — є мова сили.

Жаль, що через важку недугу своєї дружини відійшов секретар оборони Каспар Вайнберґер...Він був справжнім архітектом озброєння Америки до теперішнього стану. Недовго перед своїм відходом він заявив, що після підписання з СССР договору про редукцію стратеґічної зброї, Америка буде все одно така могутня, що кремлівські володарі вдвічі тричі надумаються, поки зважаться на якийсь аґресивний крок.

Віра Реґена в майбутність Америки — правильна. Вона не є виявом його наївного ідеалізму, а знання справжнього відношення сил. І тому нема чого перейматися ароґантними відповідями Міхаїла Ґорбачова в його телевізійному інтерв'ю, яке він розпочав пропаґандивним „привітом" американському народові.

Степан Женецький

ПРО КНИЖКУ М. ҐОРБАЧОВА І ЙОГО „РЕВОЛЮЦІЮ"

На днях появилася на Заході, як це вже було заповідано, книжка генерального секретаря ЦК КПСС Міхаїла Ґорбачова, п.з. „Перестройка: нові думки про нашу країну і світ". (На нашу думку, наголовок не дуже вдалий, він хоч довгий, але нічого не говорить. Книжка ця є незвичайною появою хоч би тим, що її видало американське видавництво „Бессі/Горнер і Ров" і коштує вона 19.95 доляра. Це перший раз в історії, що західнє видавництво видало книжку комуністичного головача своїми засобами. А це значить, що сам Захід, на свої кошти поширює в себе комуністичну пропаганду совєтського генсека, на свою загибель! Гай-гай, а як то і справді сповняться слова московського комуністичного пророка Леніна, який віщував, що дійде до того, що „Західні капіталісти продадуть нам мотузи, на яких ми їх повішаємо".

У цій своїй книжці московський комуністичний проводир вияснює деякі економічні невдачі його комуністичної країни і подає рецепти, як їх подолати. Він пише, що треба важче працювати і вводити в соціялістичну систему деякі засоби... капіталізму! А це значить, що Ґорбачов підганяє робітників видайніше, значить важче працювати („давай, давай, пабольше работать"), але нічого не згадує, щоби за цю видайнішу працю робітники одержували вищу нагороду...

Міхаїл Ґорбачов закликає своїх підневільних робітників до „реформ", А Захід до „всесвітнього миру" — а ці його заклики спричиняють велике замішання, як у його московсько-комуністичній тюрмі народів, так і в цілому світі. Вже повних два з половиною років закликає Ґорбачов до „перестройки", тобто до перебудови московської комуністичної імперії, але мільйони його робітників не слухають його закликів і не хотять „видайніше", значить, важче працювати, за злиденну винагородузаплату, за яку вони ледве животіють.

Провідники цілого світу стараються зрозуміти, що думає про нового московського комуністичного проводиря Міхаїла Ґорбачова, підсовєтське населення: чи воно бажає йому, щоб ці його пляни вдалися? „Не бійтеся 'перестройки', заспокоює він своїх підвладних, — у бажанні щоб вони сприймали й виконували його зміни, які він називає „новою революцією".

Як появилася книжка Ґорбачова на Заході?

Книжка Ґорбачова є продуктом одного з найважливіших (а ми скажемо від себе і найдурніших) починань в історії західних книжкових видавництв. А передісторія цієї книжки така: два роки тому, Саймон, Макел Бессі піддав був думку московсько-совєтським панівним колам, що Америка й інші західні народи бажали б довідатися безпосередньо від Ґорбачова про його пляни „перестройки" в його країні. Ґорбачов прийняв цю пропозицію і оце перед кількома тижнями він віддав готову книжку до друку цьому американському видавництву. Ґорбачов так скомбінував, щоб ця книжка появилася саме в 70-ту річницю святкувань большевицької революції. Саймон Бессі і його дружина Корнелія пов'язані з видавництвом „Гарпер і Ров", хваляться, що, видаючи цю книжку московсько-комуністичного можновладця, вони публікують на їх думку, незвичайного і довгого листа з Кремля, до цілого світу... Що ж, є й такі наївні люди, що і так думають!

Ґорбачов у цій своїй книжці заявляє, що його „перестройка" буде успішною і принесе славу комунізмові, хоч у його плянах будуть уведені деякі капіталістичні засоби. Ґорбачов виявив себе, як досі, великим хитруном: його оцінка, що є поганого в московській комуністичній системі, найшла одобрення на Заході. В закордонній політиці, пише він, його „мирна офензива" походить частинно із домашніх потреб світового миру. Він рівно ж виявив себе великим мистцем у видумуванні пустих ідеологічних кличів-лозунґів, як наприклад, що „соціялізм означає більше демократії" — будучи певним, що тим він викличе прихильні зітхання в демократичному світі. Національні неспокої у московській комуністичній імперії він хитро прикриває рожевими окулярами нібито „національної єдности", якої там немає. Він майже не заторкає людських, а тим менше, національних прав і постійно зростаючих неспокоїв серед немосковських народів своєї імперії. Він справді закликає совєтські масові засоби інформації — пресу, телевізію і радіо — до „гласності", щоби критикували всякі неполадки в імперії, але при тому підкреслює, що всі ці засоби є знаряддям держави, і щоб вони підтримували „перестройку", отже, щоб писали й говорили так, як їм партія каже.

Як Ґорбачов пояснює „темні сторінки" історії СССР?

Обговорюючи минулі роки в Совєтському Союзі, Ґорбачов оминає всі жахливі дії сталінських часів, хоч підходить до них ближче, ніж це було досі. Так, пише він, XX з'їзд КПСС партії у 1956 році, на якому Нікіта Хрущов засудив Сталіна, був важливим кроком у звільненні від „персонального сталінського курсу". Але не порушив він питання насильної колективізації, яка спричинила смерть понад 7 мільйонів українських селян. „Якби не було індустріялізації (а значить колективізації), пише він, ми не були б озброєні проти фашизму", Ґорбачов не засудив цього, що через масові чистки військовиків, совєтська армія так нездарно була командована в Другій світовій війні, що цілком непотрібно в ній загинуло багато мільйонів вояків.

Хрущов удостоївся від Ґорбачова посереднього признання „за головні, економічні, соціяльні й ідеологічні досягнення". Але він рівночасно скритикував Хрущова за його „необ'єктивні обіцянки. Рішення Центрального комітету партії в 1964 році, щоб усунути його від влади — „було добре обоснованим потягненням" — пише Ґорбачов.

Ґорбачов критикує Америку

Можна сказати, що коли йдеться про домашні справи, головно про економічні проблеми Совєтського Союзу, то оцінка Ґорбачова

(Закінчення на стор. 4)

ЖИТТЯ І ЗНАННЯ

Редагує Лев Яцкевич

Феномен надпровідництва, що може змінити світ

Найбільшим винаходом у модерній цивілізації вважаємо винахід електромагнетної енергії, без якої ми не могли б сьогодні користуватися електричним світлом, телевізією, радіо, трамваями, електричними залізницями, літаками та автомобілями. Мало того, без електромагнетної енергії ми не розбили б атома та не зуміли б вичалити людину на поверхню місяця.

Електрична енергія пливе у виді електричного струму крізь металевий провідник, вставлений у мережу електричної напруги чи пак різниці потенціялів.

Що собою уявляє струм? Це рух вільних електронів, які випадають із зовнішнього нашарування металевих атомів електричного провідника. У звичайних металевих провідниках вільні електрони, що пливуть під дією різниці потенціялів, мусять знайти собі шлях поміж атомовою структурою цього провідника. При тому вони не тільки зударяються між собою, але зачіпають також тут і там решіткову структуру атомів. У висліді, вони втрачають приблизно 20 відсотків своєї енергії, яка перетворюється в тепло. Міра опору, який ставить металевий провідник (в кімнатній температурі) перепливові електричного струму, називається провідником. Відсутність такого опору, в часі перепливу електричного струму крізь провідник (у дуже низьких температурах), називаємо надпровідником.

Першою людиною, якій в 1911 році пощастило ввійти на шлях надпровідництва був данський фізик Гайке Каммерлінґ Оннес. Він запримітив цей феномен в часі експериментів з деякими рідкісними металами та їх охолоджуванні при допомозі пливкого гелію до температури близької абсолютного нуля (0 Кельвіна), що дорівнюється – 283 ст. Ц., або – 460 ст. Ф. При цій температурі зупиняється рух молекул, а з ним дія теплової енергії. Коли пропустити крізь такий металевий провідник електричний струм він проходить крізь нього без жадного опору. Таємниця цього феномену, згідно з прийнятою теорією (ефект Майснера), основується на тому, що вільні електрони в сильно охолоджуваному провіднику уникають зудару з іншими електронами, пливучи не самотужки, але в парах. Той ефект можна порівняти з парадою, в якій електрони мов живі люди, маршують в скупченій формації, при чому відсутність руху молекул елімінує можливість зутику електронів між собою та структурою атомів провідника. З підвищенням температури, атоми коливаються швидше, а їх позитивний заряд не дозволяє електронам маршувати в парах чи більших скупченнях. У висліді, збільшується можливість зударів та опір провідника.

На жаль, високий кошт охолоджування, а головно зберігання гелію у пливкому стані, був причиною, чому на протязі майже 40 років експерименти з надпровідництвом не мали багато послідовників. До винятків слід зарахувати спробу побудови експериментального японського потягу, основаного на системі дії магнетної левітації, що її японські спорудники намагаються виростити силою відштовху потужного електромагнетного поля.

З інших винятків слід згадати магнетні резонатори побудовані для медичних діягностичних цілей, у яких використано також новий феномен надпровідництва. Основу дії цих резонаторів становить потужне магнетне силове поле, яке спонукує атоми людського організму до інтенсивних випромінювань та їх перетворень ув оптичні зображення обстежуваних тканин людського тіла. На жаль, з уваги на великі розміри магнетних резонаторів та непомірні кошти їх ізоляції та затримання гелію у плинному стані, їх досьогочасний вжиток був дуже обмежений.

Тому справжнім проломом в надпровідництві слід вважати щойно 1983 рік, у якому двом науковцям Йоганнесові Мюллерові та Ґеорґові Бедніжові вдалося в цюріхській ляборатрії Ай-Бі-Ем одержати феномен надпровідництва при температурі 23 ст. К. Цей феномен вони одержали, експериментуючи з деякими окисами заліза, відомими під назвою кераміки, яка досі, в кімнатній температурі вважалася злим електричним провідником, а навіть ізолятором.

І дивним дивом, хоч температура, при якій дослідникам з Ай-Бі-Ем пощастило виявити феномен надпровідництва, різнилася тільки на 19 ст. К, від температури данського фізика, цей пролом створив в науковому світі справжню „гарячку" надпровідництва, не меншу від „гарячки" золота, знайденого колись в Алясці.

У висліді численних експериментів та проведених дослідів в ЗСА, в останніх роках, температуру появи надпровідництва піднесено з 23 К до 98 К, користуючись керамічними провідниками, а для їх охолоджування азот, замість гелію. Перевага азоту основується на його вищій температурі скроплення, в порівнянні з температурою скроплення гелію.

Поряд з феноменом надпровідництва, відмічено також наявність інтенсивного електромагнетного поля, здатного піднести магнет на висоту кількох сантиметрів та нового феномену левітації.

Це нове досягнення в надпровідництві, викликало велике схвилювання в науковому та захоплення в тех-

(Закінчення на стор. 4)

Степан Яворський

ПОЛКОВНИК ДМИТРО ВІТОВСЬКИЙ

Дмитро Вітовський, один з призабутих і, в сучасну пору недооцінюваних героїв нашої визвольної боротьби, народився рівно сто років тому в селі Медуха, біля Галича, Станиславівського повіту. Батьки Дмитра, селяни-хлібороби, післали його до гімназії у Станиславові, де він, маючи скромні ресурси на утримання, заробляв лекціями на оплату коштів навчання.

Уже в вищих клясах гімназії Дмитро Вітовський вступає до таємного товариства, яке називалось Драгоманівська Громада і завданням якого було дати своїм членам те, чого тоді не давала урядова школа: знання суспільно-національних справ та моральне удосконалення. Швидко Вітовський стає головою цієї громади.

Склавши матуру Дмитро Вітовський записується на правничий факультет Львівського університету, де він бере активну участь у житті української університетської молоді. В тому часі проходить у Львові інтенсивна боротьба за український університет, в якій Вітовський був активно заанґажований. За свою діяльність в цій боротьбі Вітовський, разом з великим числом українських студентів, стає перед львівським судом в 1911 році. Його виключають з Львівського університету і він переїздить до Кракова, де закінчує правничий факультет.

Вітовський організує втечу Мирослава Січинського зі станиславівської тюрми після атенту на графа Потоцького у Львові. В тому часі Дмитро Вітовський провадить по містах і селах широку організаційну працю у військовому вишколі української молоді в тодішніх гуртках „Січей".

З вибухом Першої світової війни, Вітовський помагає з великим ентузіязмом, організувати перше українське військо — Українських Січових Стрільців. Згідно зі споминами колишнього кошового Українських Січових Стрільців Никифора Гірняка, Вітовський стає найбільш популярним старшиною Українських Січових стрільців і до певної міри головним ідеологом українського війська. Він командував сотнею, брав участь у цілій карпатській кампанії і писав статті і нариси до українських часописів, включно з органом УСС-ів, „Шлях". Після великої травневої офензиви проти москалів у 1915 році Вітовський зі своєю сотнею пробивається до рідного села Медухи і після тяжких боїв проганяє ворога зі старинного княжого города Галича і вивішує на ратуші жовто-блакитний прапор України.

У 1916 році Бойова Управа призначає Вітовського на становище культурно-освітнього комісара Українських Січових Стрільців у Ковлі, на Волині. Вітовський береться до праці зі запалом. Він їздить по селах і своїми палкими промовами пробуджує національну свідомість братів волиняків, які довгими роками жили під московським тиском. У 1917 році Вітовський повертається у стрілецькі ряди.

У 1918 році Вітовський очолює Український Військовий Комітет, завданням якого було таємно зорганізувати свідомих активних старшин і вояків до революційного виступу проти Австрії та перебрати владу в Західній Україні. 18-го жовтня 1918 року у Львові твориться Українська Національна Рада, а 28-го жовтня Вітовський прибуває до Львова як перший командант Української Галицької Армії. Всі старшини отримали точний плян обсади Львова українським військом. Напередодні 1-го листопада Вітовський заявляє Українській Національній Раді, що все готове до військової акції.

Дмитро Вітовський, творець Листопадового Чину, очолює Українську Армію Західньої Української Народної республіки. Він передає Урядові ЗУНР командування армією і стає державним секретарем Військових Справ. На цьому відповідальному становищі Дмитро Вітовський має змогу проявити свої організаційні здібності. В березні 1919 року Уряд ЗУНР висилає Вітовського до Парижу як представника для евентуального заключення миру з ворожою армією. У Парижі Вітовський розвиває широку діяльність, але, на жаль, представники Антанти не пішли на руку українським незалежницьким аспіраціям. „Чотирнадцять Пунктів" американського президента Вільсона були для всіх, крім українців.

У поворотній дорозі з Парижу, на німецько-польському кордоні, прикордонна сторожа зістрілила літак, в якому находився Дмитро Вітовський зі своїм адьютантом Юліяном Чучманом. Палаючий літак упав біля Ратібору, на Долішньому Шлеську. Так, 4-го серпня 1919 року, згинув полковник Дмитро Вітовський.

Ф. Лукіянович

ХОТИН: МІСТО ТА КРІПОСТЬ

До Першої світової війни, Басарабія належала до Росії. Після війни так Буковину, Басарабію, як і ряд інших провінцій насильно зайняли румуни в 1918 році. Ані в одній із цих провінцій не переведено плебісциту чи вони бажають собі жити під румунським постолом, бо Румунія була „лянфан протеже", протеґованою дитиною Франції.

Румунія затримала адміністративний поділ на провінції, але в початках тридцятих років приділено хотинський повіт до Буковини. Вкінці в червні 1940 року, внаслідок ультиматуму, совєтська влада зайняла Буковину та Басарабію, відтягнулась в червні 1941 року та поновно зайняла їх літом 1944 року. Назву Буковина замінено на Чернівецьку область, тому що південну частину Буковини відступлено Румунії, а хотинський повіт включено до цієї области.

Хотин: дрімаюче провінційне містечко

Так Хотин, що був повітовим осідком, як і сам повіт дрімали спокійним пасторальним життям минулих літ, а то й століть в часі між двома світовими війнами. Це завдячується фактові, що місто лежало в північній закутині повіту, притиснене до Дністра, що становила тоді границю між Румунією та Совєтським Союзом, а також і тому, що Хотин був відірваний від решти світу браком залізниці, бо транспорт відбувався автобусами. Тут не було ніякого промислу, щоб оживив 20,00 населення цього міста.

Натомість в ділянці шкільництва, крім народних шкіл, в Хотині примістились три школи середнього типу. Це були дві клясичні гімназії для хлопців та дівчат і торговельна гімназія для хлопців. Хлоп'яча гімназія нараховувала пересічно 230 учнів із бурсою на вісімдесят хлопців. Це були румуни, яких спроваджували із подальших повітів, щоби надати румунський характер школі. Ці учні отримували від держави повне утримання без ніякої оплати. Кількість учнів (-ениць) в інших двох гімназіях була значно менша.

Переслідування українців

У всіх школах навчання провадилось виключно румунською мовою. Директор хлоп'ячої гімназії був великим україножером. До 1938 року половина учительського складу були українці з Буковини та один басарабець. У 1938 році залишився тільки басарабець Назаревич, який викладав історію і географію та дійшов також новопризначений Ф. Лукіянович з тіловиховання та гігієни. Всіх інших перенесли в глибину Румунії. Секретарем гімназії був Ґелка, буковинський українець, який старанно приховував свою приналежність.

Під етнічним складом, учнів цієї гімназії можна було поділити на три нерівні частини, причому легку чисельну перевагу мали імпортовані румуни над українцями та жидами.

Крім інших формальностей, кожного року вчителі виповнювали формуляр, на якому було також питання про національність. З східною усмішкою, кожного місяця директор гімназії ставив Ф. Лукіяновичеві питання: „Пане професоре, а якої то ви національности? — надаремно сподіючись, що той здеклярує себе румуном.

Як і в кожному повітовому осідку, в Хотині приміщувались міська та повітова управи, поліція і сіґуранца (тайна поліція), пошта, суд та в'язниця. Переходячи попри будинок в'язниці, наші селяни з острахом христилися.

Хотинська кріпость

Кріпость положена дещо на північ від міста, становила окрему одиницю та підлягала військовій командатурі. В своєму бігу, Дністер вирив собі русло, що глибоко врізувалось у тверду базальтову скелю. Річка пливе серпетинами, при чому один беріг є стрімкий, а протилежний зазнає довгого, слимакової форми спаду і це міняється на черговому закруті.

Хотинську, так і дві інші кріпості над Дністром, побудували венецькі майстри в XIII сторіччі і так для мурів, як і для інших будов; за будівельний матеріял служив місцевий базальтовий камінь. Від позему вод Дністра і висотою на приблизно 80 метрів підносився вгору грубий кам'яний мур, майже згідно прямовісних стін берега. Зрівнявшись із високорівнею, висотою на приблизно п'ять метрів мур продовжувався, обхоплюючи обширну площу. Часті кренелі для стрільців та постаменти з отворами для гармат рясно пересікали мур. Цементу тоді ще не знали, а мішанка піску та вапна, що майстри уживали, затрималися у подивугідно доброму стані.

Від сторони Дністра лежав головний будинок, у якому приміщувався комендант та його штаб. Прилучений до головного, знаходився інший менший, цегляний будинок, що вміщав шість до вісім кімнат із яскраво розмальованими стінами. Це був гарем, побудований вкінці XVI чи початках XVII століття. Далі була вільна площа, а вже від сторони міста, розміщено ряд будинків, усі з каменя. Це були стайні для коней, касарня для залоги, магазин для людей і коней, та запас зброї та муніції.

Від сторони міста, під муром, просочував свої води малий потічок і виходив іншим отвором, але на випадок, якщо б його перетяли, на площі вирито глибоку криницю.

За румунів, в кріпості, поселилась частина третього прикордонного полку і звидіти його можна було тільки за окремим дозволом. Із високого берега фортеці відкривався вид на слимакову низину, де по совєтській стороні на полі метушились люди, брезентами вкриті вантажні авта в'їжджали під землю, мабуть магазин харчів, та знову появлялись з іншого виїзду.

Як свідок – історична реліквія бурхливих століть минулого, непорушно та гордо стоїть хотинська фортеця, споглядаючи на води Дністра.

Ніколи вас не забудемо!

Чудовий соняшний осінній день. Неділя, 15-го листопада 1987 року. Коло пам'ятника українським воїнам, що полягли в рядах канадської армії, і воїнам українських збройних сил, в Українському національному парку при вул. Скарлет в Торонто збираються люди. Їх тут понад півтори тисячі. Старші, молодші і молоді. Чоловіки і жінки зібралися у пополудневих годинах, щоб вшанувати тих, що життя віддали „за нашу і вашу свободу", за Канаду і Україну.

Листопадовими „маками" члени жіночих організацій Комітету Українок Канади прикрашують учасників. Збіркою і парадним входом ветеранів канадських і українських формацій, кадетів і молодіжних організацій керує В. Олях з Канадського легіону. Він асистував також при складанні вінків.

Парадний похід з хрестом, церковними хоругвами, національними і організаційними прапорами, яких було 18, з вінками, кадетами у повному виряді, ветеранами Канадського легіону ч. 360, Українськими Січовими Стрільцями, вояками УНР, Карпатськими Січовиками, 1-ою Дивізією УНА, УПА і молодіжними організаціями — пройшов коло пам'ятника, де були зібрані священики і хор.

Салют паради відбирали полк. Володимир Яремко, президент СКВУ Петро Саварин, радний міста Василь Бойчук, голова відділу КУК інж. Ярослав Соколик та представники різних українських організацій.

Соборну Панахиду, до якої гарно співав хор „Обнова" під диригентурою інж. Петра Бубели, відправили отці В. Дзюрман, Б. Остапович, прот. Б. Сенцьо і Т. Дусанівський.

Дальшою частиною програми, яку розпочато відспіванням хором „О Кенада", вправно проводив заступник голови відділу КУК д-р Павло Кіт, який, привітавши учасників, попросив до слова голову відділу КУК інж. Я. Соколика. Після нього промовляли полковник Володимир Яремко, посол А. Вітер і президент СКВУ П. Саварин. Всі промовці вказали на геройство тих, що життя своє віддали, щоб ми жили у свободі. В Канаді така свобода існує, на жаль, Україна ще й дальше мучиться і бореться за свої права жити вільним життям. Але воля є неподільною і прийде час, що боротьба українського народу увінчається повним успіхом.

Хвилиною мовчанки, презентацією зброї, салютом сурмача та „Вічная пам'ять" — співом хору і учасників — віддано належну пошану тим „що життя своє віддали за друзів". Вінки біля пам'ятника зложили: Канадський легіон ч. 360, кадети ч. 283, Стрілецька громада, КУК, дивізія УНА, Союз Українок Канади, СУЖЕРО і від „Канади" вінок зложив посол федерального парламенту А. Вітер.

Співом хору „Коли ви вмирали" і національним гимном „Ще не вмерла Україна" закінчено під кожним оглядом вдалу програму і належно віддано честь героям канадських і українських збройних сил. Коротким змістовним словом д-р Павло Кіт подякував виконавцям і численним учасникам. „Присвятою пам'яті", яку відчитав д-р Ф. Мартинюк „Ми вас ніколи не забудем" закінчено імпрезу. Це була тверда постава української громади міста Торонто, що під проводом свого відділу КУК належно вміє шанувати своїх героїв.

В. Дідюк

Дім українських студентів у Прудентополісі

Вже кілька разів ми мали змогу читати зі сторінок української преси про невпинну працю, яку веде на терені Бразилії Владика Єфрем В. Кривий, єпископ і епарх українців-католиків у Бразилії, не тільки на відтинку релігійному, але й на культурно-освітньому.

В статті „Українська молодь у Бразилії", яка була поміщена на сторінках української преси, зазначувалося про велику турботу, яку весь час проявляє Владика Єфрем В. Кривий, ЧСВВ, про виховання української молоді, народженої в діяспорі, і про збереження її в українському дусі. Великою турботою Владики Єфрема завжди було як допомогти цій молоді здобути високу освіту.

І нарешті Владиці Єфремові вдалося це осягнути. Завдяки щирим українським жертводавцям, Владика купив дім (колишні бюра великого банку) поблизу української католицької катедри св. Івана Хрестителя і осідку єпископату і епархії для українців-католиків Бразилії.

Владика Єфрем Кривий посвячує Дім українських студентів. Зліва — посадник Прудентополісу д-р Ж. Ажіберт та посолка В. Вічимишин-Ажіберт.

Цей дім, сьогодні вже званий Дім українських студентів, відповідно перебудований, начисляє 21 кімнату, з яких 7 призначені для студенток-дівчат, а решта для студентів-хлопців. Це все є студенти вищої освіти і не теології, а різних цивільних студій, як інженерії, медицини і економії. Кімнати дівчат уже заповнені, і прибули ще дві нові кандидатки, яких тимчасово приміщено в Українському Релігійно-Культурному Центрі „Полтава".

27-го серпня відбулося урочисте посвячення тих нових приміщень у Домі українських студентів, яке завершив сам Владика Єфрем. Серед учасників цієї зворушливої церемонії були присутні посадник міста Прудентополісу д-р Жілберто Ажіберт і його дружина Вера Вічимишин-Ажіберт, теперішня посолка до провінційного парляменту.

Слід зазначити, що побіч Дому українських студентів з обох боків ще є вільні парцелі, закуплені разом з домом. Владика Єфрем має надію, що зможе ще знайти щирих українських жертводавців, які допоможуть йому збудувати на кожній цій вільній парцелі два поверхові доми найменше по 6 поверхів кожний, а середній теперішній дім буде для адміністрації.

Господи, допоможи цьому Слузі Божому довершити його мрії для глибокої віри у Всевишнього, для українського народу і Україні!

Д-р Михайло Рубінець

КИТАЙЦІ ПРИЙНЯЛИ ДО ВІДОМА заяву совєтського керівника Михаїла Горбачова, який минулого тижня сказав, що він ще не стратив надії на відбуття особистої зустрічі з Ден Шаіаопінгом та іншими визначними китайцями. Не зважаючи на те, що Шіаопінг формально вже не належить до керівництва КНР, його популярність серед народу і закордоном залишилася високою.

Замість вінка на могилу

бл. п. інж. Романа Смулки

складаємо 50.00 доларів на ФОНД ГАРВАРДСЬКОГО ПРОЄКТУ у 1000-ЛІТТЯ ХРИЩЕННЯ УКРАЇНИ.

Родині Покійного пересилаємо щирі вислови нашого глибокого жалю і співчуття.

Слава й Омелян КУШНІРІ

ПОДЯКА

Отцим шляхом складаємо нашу щиру подяку всім, що висловили співчуття жалю і смутку, з приводу смерти нашого Дорогого МУЖА, ТАТА, ДІДУСЯ І БРАТА

бл. п.

Олександра Гладкого

та всім, що брали участь в похороні, віддаючи останню пошану Покійному.

Наша сердечна подяка о. Протопресвітерові Миколі Чернявському, настоятелеві української православної церкви св. Покрови за участь і відправи похоронного чину.

Щире спасибі Побратимам Дивізійникам за присутність і віддання пошани своєму Другові.

Рівнож складаємо щиру подяку всім, що зложили жертви на Служби Божі, чудові квіти та добродійні цілі.

На українську православну церкву св. Покрови: 100 дол. І. Гладка, М. і С. Фіголь, В. і П. Гаврилів.

На Товариство Броди-Лев: 100 дол. І. Гладка, Станиця Дивізійників, Брічпорт, Ню Гевен. 50 дол. М. Мартинюк Н. і З. Мартинюк. 25 дол.: М. і Б. Антонишин, М. і Ю. Бачинські, О. і Р. Павлович, В. і Е. Шипайли, Н. і Е. Змій, П. Хома, Е. і В. Лучкань. 20 дол. М. і С. Фіголь, О. і З. Мандич, Л. і Д. Порохняк. 10 дол. А. і Г. Гіна, Л. Фіцалович, І. Телюк, М. і С. Кульчицькі, І. Румак, І. Забітовський, О. Геріч. 5 дол. Л. Марків, К. Креховецький, Р. Крохмальницький, І. Феррей.

ІРИНА ГЛАДКА з Родиною

ПОДЯКА

Дня 30-го травня 1987 р. з волі Всевишнього відійшов у Вічність мій Найдорожчий ЧОЛОВІК

бл. п. інж.

Богдан Сатурський

І я цією дорогою висловлюю мою найсердечнішу подяку всім тим, котрі віддали останню прислугу моєму Чоловікові та своєю участю в похоронних відправах старалися мені облегшити мій безмежний біль і смуток.

В першу чергу щиро дякую Всечесній ому о. Шамбеляновi Івановi Ставинському, пароховi церкви свв. апп. Петра і Павла в Клівленді за уділення Мєпосвятії, за відправлення Панахиди та за прощальні слова виголошені в церкві під час Святої Літургії.

Щиро дякую о. Йосифові Деницюкові, ЧНІ за відправлення Панахиди і запечатання крипти на Українському Національному Цвинтарі-Пам'ятнику у Вашінгтоні.

Дякую сердечно Д. Гнатюкові, дякові церкви свв. апп. Петра і Павла і маестрові Е. Садовському за спів під час похоронних відправ.

З глибини серця дякую Вп. д-рові Вознякові, який з такою щирістю і теплотою займався півтора року моїм Найдорожчим Чоловіком під час перебування Його в "Nursing Home".

Моє сердечне почуття вдячности і спеціяльна подяка належиться дорогому сестрінкові Покійного д-рові Богданові Осаді і його дружині Тані, котрі від початку недуги вуйка всецільо занялися Хворим і всіми справами зв'язаними у перебуванні в "Nursing Home". Дякую Родині і Приятелям, котрі відвідували Хворого. Сердечно дякую Родині, яка так численно прибула з далека, щоби попрощати Брата, Вуйка, Шваґра. Щиро дякую д-рові Володимирові Базаркові за безкорисне полагодження всіх правничих справ. Сердечна моя подяка за квіти від Родини складені біля домовини Покійного.

Пластовій Станиці і Осередкові Праці Сеньйорів моя пластова подяка за співчуття і кошик з квітами.

Складаю мою щиру подяку за прощально-зворушливі слова моїй сестрі Ірині Пік і д-рові Богданові Осаді в похоронному заведенні перед домовиною Покійного.

Родині і Приятелям моя глибока вдячність за несення домовини до церкви.

Щиро дякую за вислови співчуття одержані чи то усно, листовно, телефонічно.

Похоронному заведенні Колодій-Собчик належиться від мене щира подяка за першу поміч і поради зв'язані з похороном та приготування тризни.

Вп. Паням, які так жертвенно причинилися до тризни моя велика вдячність.

Висловлюю щиру подяку інж. Романові Грабцеві, який під час тризни відтворив картину з життя мого Чоловіка, а сестра Мирослава Гук у теплих зворушливих словах подякувала всім приявним за віддання останньої прислуги Покійному шваґрові і піснею „Чуєш брате мій" — закінчено сумний обряд.

Сестрам Дарії Чорнодольській, Лідії Шав'як і сестрінкові Андрієві Чорнодольському за зорганізовання тризни у Вашінгтоні і Родині, яка прибула з Ню Йорку, Ню Джерзі, Балтимору, Вашінгтону, моя найсердечніша подяка.

Щиро дякую Вп. Панству Андреадіс за поради відносно крипти і приявности під час Панахиди у Вашінгтоні.

Дякую всім за ласкаві пожертви на Заупокійні Служби Божі, на Пластовий Фонд ім. Дрота, на виховання священиків у Бразилії, 33-му Відділові СУА в Клівленді за зложення датку на Суспільну Опіку.

В глибокому смутку

дружина — НУСЯ

ЮВІЛЕЙНІ СВЯТКУВАННЯ ТИСЯЧОЛІТТЯ В ЧИКАҐО

Ще в липні минулого року постав у Чикаґо Громадський комітет Тисячоліття Християнства в Україні із засягом діяльности на стейт Іллиной. Комітет очолив відомий громадський і кооперативний діяч дир. Роман Мицик, а його заступниками стали проф. Мирослав Семчишин та мгр Степан Скробач. Секретарями вибрано адвоката Марту Фаріон-Вислоцьку та Зиновію Бігун, а фінансовим референтом інж. Святослава Личика. Пізніше кооптовано Олену Матвіїшин для координації працею сімох комісій. Цей склад творить вужчу президію Громадського комітету.

Голови комісій разом з представниками православної, католицької і євангельсько-баптистської церков та голова контрольної комісії входять до ширшої президії. Існує тісна співпраця з двома місцевими церковними комітетами — епархіяльним католицьким та деканальним православним.

Почесна президія

Президія скоро подбала про покликання почесного комітету, який тепер оформлений у такому складі: Митрополит Мстислав Скрипник та Митрополит Стефан Сулик є почесними головами. Почесними співпредсідниками погодилися бути чикаґський кардинал Йосип Бернардин, архиєпископ української православної церкви Константин Баґан та єпископ УКЦеркви Інокентій Лотоцький і пастор Олекса Гарбузюк (євангельсько-баптистська церква). Почесним співпредсідником є губернатор стейту Іллиной Джеймс Томсон. На почесних членів покликано федеральних сенаторів Алана Диксона і Поля Саймона (зголошено кандидата на президента ЗСА від демократичної партії), конгресменів Генри Гайда, Франка Анунціо, стейтового сенатора Володимира Дудича та стейтового представника в асамблеї Іллиной Мирона Куляса. Ще належать до почесного комітету Казимир Оксас від Іллинойської Ради поневолених народів та Антоні Пендзік від „Аліянсу дружби".

Праця в 1987 році

Вужча і поширена президія та пленум комітету відбули ряд засідань. Окремо збираються комісії. В червні відбуто збори з представниками організацій з метою інформування громади про працю і пляни комітету. Отож, проведено поважну підготовчу працю, висліди якої виявляться щойно в 1988 ювілейному році. За цей час фінансова комісія зібрала понад 40 тисяч долярів на працю і видатки комітету. Це лише одна четверта передбаченого бюджету. Збіркова акція продовжується, як також окремі товариства організують імпрези на цілі комітету. І так, відбулися концерт хору „Сурма", виступ танцювального ансамблю СУМА „Україна", вечір 101-го Відділу СУА (із вшануванням заслужених місцевих педагогів) і доповідь з прозірками „Слідами Данила Паломника по Святій Землі", що її спонзорувало Сестрицтво Покрова Пресвятої Богородиці.

Пропам'ятна книга

Одним з найцікавіших проєктів Громадського комітету в Чикаґо є видання Пропам'ятної книги — історії української громади в Чикаґо та стейті Іллиной. Крім засадничих ідеологічно-історичних статтей до тисячоліття Хрищення, в книзі мають бути огляди українського життя за окремими періодами: до Першої світової війни, між двома війнами та після Другої світової війни. В окремих статтях буде розглянено розвиток церковного життя. Передбачено також помістити спогади давніх пере селенців, що віддзеркалюватимуть деякі епізоди і сторінки життя української громади в цьому великому осередку.

Важливою частиною запляннованої книги будуть довідки про всі діючі в 1988 році українські установи та організації в Чикаґо й околиці та в стейті Іллиной. Книга буде багато ілюстрована та матиме характер документального збірника про український стан посідання та досягнення нашої громади майже за сто років її існування. Редагує ювілейну книгу д-р Дарія Маркусь, а їй допомагає окрема редакційно-видавнича комісія. Ще не всі діючі організації відгукнулися та прислали матеріяли про себе до збірника. Важливо, щоб книга віддала найповніший образ українського життя нашого міста і стейту.

Найближчі імпрези

Ще в передрізздвяному сезоні біжучого року заплянновано провести зустріч з редакторами чикаґської англомовної та етнічної релігійної преси з метою спопуляризування нашого ювілею серед неукраїнських співгромадян.

Довкола дати 22-січня 1988 року мало б бути оголошення губернатором Томсоном проклямації у справі Ювілею Тисячоліття та 70-ліття української самостійности.

29-го січня буде відкрита виставка українського народного мистецтва, головно тканин та вишивок і церковного облачення в Ґалерії центру текстильного мистецтва. Виставка триватиме шість тижнів.

У березні осередок Наукового Товариства і філія Українського Католицького Університету влаштовують українську наукову конференцію, присвячену Тисячоріччю християнства в Україні. Комітет співпрацює з організаторами.

29-го травня заплянновано відбути спільне релігійне відзначення ювілею Хрищення міжконфесійним Молебнем та обрядом освячення води. В цій справі йдуть розмови з представниками міського уряду щодо місця цього кульмінаційного свят кування.

В половині червня в рамках щорічної українознавчої наукової конференції в Іллинойському університеті з Шампейн-Урбана будуть проведені окремі сесії з тематикою християнізації України. Відповідальним за цю конференцію є проф. Дмитро Штогрин, а комітет сприятиме цій програмі.

9-11-го вересня заплянновано великий український фестиваль, що відбуватиметься в цілій українській дільниці (Юкрейнієн Виледж). Цей фестиваль буде відповідно розрекламований серед наших неукраїнських співгромадян. Окремі українські церкви, установи, осередки будуть мати свої павільйони, як це є на торонтонській „Каравані", а на спільній сстраді будуть мистецькі виступи.

У жовтні (точної дати і місця ще не встановлено) мав би відбутися репрезентативний концерт української музики. Місцеві хори та ансамблі вже ведуть інтенсивну підготовку спеціяльного репертуару.

На початку жовтня Комітет організує поїздку на спільні крайові святкування у Вашінгтоні. Можна сподіватися, що вдасться зорга нізувати цілий поїзд, як це було на відкриття пам'ятника Шевченкові в 1964 році.

Також заплянновано наукову конференцію в листопаді в місцевому університеті Лойоли. На доповідачів запрошено наукових різних національностей, в тому і з-поза Америки (відповідальний за конференцію член комітету проф. Василь Маркусь). Конференцію будуть спонзорувати три департаменти (історії, теології та політичних наук), а її висліди сподівано будуть опубліковані окремою книжкою.

На закінчення ювілейного року має відбутися на початку грудня 1988 року великий ювілейний бенкет із запрошеними почесними членами комітету та представниками американського релігійного, політичного і культурного життя.

Різними частинами програми займаються чи то створені комітети чи такі, що ще мають постати. Останньо постав комітет молоді, що плянує свої імпрези, зокрема спільний здвиг (голова Наталка Коновал). Очевидно, що цей плян не включає святкувань окремих церков чи установ, які це роблять у внутрішньому засязі. Українська громада Чикаґо й околиці щиро підтримує пляни і заходи соборного і репрезентативного відзначення найбільшої дати в нашій історії під егідою Громадського Ювілейного Комітету.

В. М.

Отець С. Іваночко, ЧНІ

У понеділок, 23-го листопада ц.р., у Вінніпеґу, Ман., Канада, після важкої операції серця упокоївся у Бозі на 66-му році життя і 40-му році священства о. Семен Іваночко, ЧНІ.

Св. п. о. С. Іваночко

Покійний народився 16-го листопада 1921 року в Айтуні, Саск., Канада, в родині Степана й Анни Іваночків. Молодий Семен по закінченні народної школи в місці свого замешкання вступив до новіціяту чина ОО. Редемптористів і зложив монаші обіти в монастирі св. Марії в Йорктон, Саск., Канада, 28-го серпня 1945 року. По закінченні богословських студій був рукоположений на священика Архиєпископом Василем Ладикою в катедрі свв. Володимира й Ольги у Вінніпеґу, Ман., Канада, 4-го січня 1948 року.

З цим днем розпочалася його 40-літня многогранна й успішна діяльність у Христовому Винограднику на терені Канади і З'єднаних Стейтів Північної Америки. Його життєвий шлях був типовим шляхом священика-монаха, який послушно виконував накази своїх настоятелів. Він виконував душпастирські обов'язки в Йорктоні, Саск., Торонто, Онт., Роблин, Ман., Вінярд, Саск., Айтуна, Саск., — все в Канаді, та в Нюарку, Н. Дж., як сотрудник, парох й ігумен. В часі, як був парохом у Роблині, збудовано там церкву св. Спаса (1959-62). Крім цього під його проводом збудовано парафіяльний дім у Вінярд, Саск., та украшено церкву в Йорктон, Саск., з величавим образом Неустаючої Помочі Пресвятої Діви Марії. Крім цього о. Семен працював як місіонар та довголітній духовний опікун українського католицького юнацтва в Канаді. В останньому часі перед смертю о. Семен був душпастирем у Нюарку, Н. Дж.

О. Семен Іваночко був спокійною і розважною людиною і завоював собі загальне признання гідним виконуванням священичих обов'язків. Мав дар удержування зв'язків з парафіями, особливо з тими, що потребували його морального помочі. Та рівночасно у товариському житті о. Семен був погідний і веселий, дотепний і жартівливий, з урядженим даром неперевершеного гумору.

Українська Католицька церква втратила в його особі вартісного працівника у Христовому Винограднику.

У ЛОС АНДЖЕЛЕСІ СТАЛО відомо, що Ватиканська комісія для справ святих признала, що о. Джуніперо Серра був чудотворцем і цим рішенням наблизила цього каліфорнійського засновника християнських місій з XVIII століття один крок до проголошення його святим Римо-Католицької Церкви.

Пластова Станиця Ню Йорк
Осередок Праці УПС

ділиться з пластунами сумною вісткою, що 28-го листопада 1987 р. відійшов на Вічну Ватру наш дорогий Друг

пл. сен. дов.

МИХАЙЛО ІВАСІВКА

кол. голова і довголітній член проводу ОП УПС.

ВШ. Дружині та Родині висловлюємо наше глибоке співчуття.

...Тихо спи, без тривог,
тут є Бог, тут є Бог...

Й. Тереля...

(Закінчення зі стор. 1)

де разом із іншими віруючими подякує Господеві за ласку визволення: о год. 9:30 в соборі свв. Володимира і Ольги, а в год. 12-ій Владика Іннокентій Лотоцький відправить вдячну Літургію в катедрі св. Отця Миколая. Після того о год. 12-ій в авдиторії школи св. Отця Миколая буде великий спільний обід-гостина на пошану гостя з України. Очікується участи всієї української громади. Вступ на цей обід — 20 дол.

Вечором того ж дня ще буде відзначено празник Братства св. Андрея Молебнем і вечерою в авдиторії свв. Володимира і Ольги. Вступ 8 дол.

Останній день свого перебування в Чикаґо Й. Тереля присвятить дальшим зустрічам з американською пресою. Його запрошено до Мілвокі, Виск., де має виступити на конференції та радіопрограмі

До Чикаґо Тереля приїжджає із дружиною Оленою та дітьми Мар'янною, Калиною та найменшим Павликом. Терелі від'їдуть до Канади у вівторок, 15-го грудня.

Про книжку...

(Закінчення зі стор. 2)

досить вірна. Але коли він пише про закордонну політику — то справа вже інакша. Правда, він сильно заявляється за переговорами, а зокрема, за контролею зброєнь. Але в основному, він нападає на Америку, що вона є спричинником усіх світових лих, засуджуючи її за імперіялізм. (А це значить, що американці самі поширюють протиамериканську пропаґанду Ґорбачова. — СЖ). Він зокрема критикує політику Америки щодо т. зв. Третього світу, тобто недорозвинених країн.

Раніші вислови Реґена про московсько-комуністичну тюрму народів — все ще сердять Ґорбачова. Він постійно повертається до вислову американського президента про Совєтський Союз, як „імперію зла" та домагається респекту до нього , як до світової потуги.

Ґорбачов формально залишає експорт „комуністичної революції" — „клясову конфронтацію (війну) на міжнародній сцені" — як дуже небезпечну в атомовій добі. Цікаво відзначити, що Ґорбачов не завважує, що він часто сам собі заперечує. Наприклад, він часто закликає до самовизначення народів: „Даймо кожному народові вільну волю вибирати таку систему і таку ідеологію, яка є для них найкращою", але при тому він чомусь забуває, що кілька разів — на Мадярщині в 1956 році, в Чехо-Словаччині в 1968 році і в Польщі в 1956 і 1980 роках — Совєтський Союз перешкодив у їхньому самовизначенні. (Тут слід додати, що Захід чомусь забуває про те, що зразу після захоплення влади в Росії большевиками, московські комуністи силою здушили визвольні змагання до самовизначення України, та інших поневолених народів).

Ґорбачов, підлещуючись до народів Західньої Европи, а зокрема, до народів — членів НАТО (Південно Атлантійський Оборонний Союз), і показуючи пальцем на Америку, пише, що йому часто приходить до голови думка, що „Европа є нашою спільною хатою". Це він кидає закид в бік Америки, яка є членом НАТО, мовляв, що американці роблять в Европі, які тримають там свої війська, як охорону, саме, проти Совєтського Союзу. Але він чомусь „забуває", що його заклики до „спільної европейської хати" і до „самовизначення" чомусь не стосуються до двох Німеччин?

Ґорбачовський викрут про те, що совєтські війська найшлися в Афганістані і там застрягли в затяжній і жорстокій війні, яка тягнеться вже восьмий рік, є клясичним московським крутійством. Коли там, тобто в Афганістані, „настали прогресивні зміни" (читай: комуністичний переворот), пише він, то „імперіялісти стали затискати Афганістан зізовні". І тільки на прохання провідників Афганістану дати їм допомогу, „ми погодилися післати військову допомогу до цієї країни". Цей Ґорбачовський викрут не відповідає правді. Москва післала свої війська до Афганістану тому, щоб усунути не цілком послушного їй афганського наставника, на більше вірного і відданого собі. Кремль забрав би війська з Афганістану, але якщо б там залишився вірний йому режим.

У висновку можна сказати, що М. Ґорбачов так само послуговується порожними пропаґандивними висловами, пропаґандивними брехливими трюками як і його попередники Ленін, Сталін, Брежнєв та інші заправила комуно-московської тюрми народів. Лиш прикриває це все своєю добрячою усмішкою, мовляв, у нього на думці єдине і... благородне бажання — нести всьому світові само лише добро і мир.

Феномен...

(Закінчення зі стор. 2)

нічному світах, можливість нової технологічної революції, подібної до цієї, що її створив винахід транзистора та комп'ютора. Не пасуть також задніх і технічні візіонери, які вбачають уже у своїй уяві потяги, що прошибають над землею із швидкістю 300 миль на годину, електричні автомобілі керамічними рушіями, нову космічну зброю — Стратегічну оборонну ініціятиву звано популярно „зоряною війною" та революційний атомовий генератор для вирощування атомової енерґії, шляхом процесу злиття (fusion), що до речі вже десятки більйонів років наснажує своєю енерґією наше сонце.

Цей генератор матиме перевагу над сьогочасним процесом розщеплення (fission) відсутністю отруйної радіяції та отруйливих залишків атомового пального, які вимагають коштовних ізоляцій та охорони перед затруєнням довкілля. Продукція атомової енерґії методою злиття стало б початком нової доби в технології світу, та довгоочікуваної доби безпечної атомової енерґії!

Уже по написанні цієї статті, оббігла сторінки світової преси вістка про те, що обидвом винахідникам надпровідництва у Швайцарії Йоганнесові Мюллерові та Ґеорґові Бедножові признано нагороду Нобеля з ділянки фізики.

Українська громада в Ґлен Спей відзначила Листопадовий зрив

Свято відкрив голова Відділу УККА Іван Геба, який попросив усіх однохвилинною мовчанкою згадати поляглих. Він окреслив передумови, які породили Листопад, значення і безсмертя Листопадового зриву.

У доповіді Б. Чапля, висвітливши події на Україні того часу, боротьбу і перемогу в листопаді, сказав: „Вперше після кількох століть залежности західня вітка України взялася власними руками будувати 'свою хату'. Сталося те, про що мріяли і до чого стреміли цілі покоління. Львів став вільним! 69-ту річницю Листопадового чину відзначаємо далеко від рідного краю, та ми клонимо голови перед борцями за волю і долю нашого народу. Блаженної пам'яті Я. Гриневич, учасник Листопадового зриву, сказав колись 'Велике слово воля — воно мов чародійний жемчуг промінює своїм шляхетним сяйвом і відслонює людям вольним чудовий світ казки. Вільна людина творить, а невільник тільки жевріє. Львів став українським, незалежним. На ратуші замайорів блакитно-жовтий прапор — прапор вільного народу, за який тисячі наших вояків поклали свої голови'. Та щастя було короткотривале. Переважаючий ворог, оскаженілий, лютий — знов загарбав нашу землю. Встав наш дорогий Львів, заблис славою і впав. Далеко той славний Листопад, а який же близький в наших думках, в нашому серці. Схиляємо наші голови в пошані до поляглих воїнів, які життя своє віддали за волю Батьківщини. Вони — ці безсмертні герої — запалили іскорку любови, яка горить вічним вогнем. Хай же незламна віра зроджує у нас надію на волю і вічну перемогу над ворогом".

У програмі взяв участь популярний ансамбль „Дзвін" у складі: Є. Гавур, А. Плескун, Я. Гавур і Т. Лихолай, яка є мистецьким керівником ансамблю. „Дзвін" виконав ряд пісень, присвячених нашим героям. Деклямували З. Озарук і А. Плескун. Мішаний хор (диригент інж. Й. Гапій) відкрив свято піснею „Гей у лузі". Відтак виконав пісні „Іде січове військо", „Тим, що впали", сл. Б. Лепкого, муз. Ф. Колесси. Ця пісня була виконана з особливим чуттям і майстерністю (музичний супровід Герти Гірняк).

Закрила свято голова об'єднання Л. Гайдар, дякуючи виконавцям, організаторам, директорам і всім присутнім.

Людмила Гайдар

ФЛЬОРИДА ОЖИВАЄ

Станок парафії Пречистої Діви Марії в Норт Порті. (Фото: Роман Іваницький)

Бувало на рідних землях наші письменники і поети оспівували весну прекрасну, що своїми ласкавими соняшними поцілунками будила зі зимового сну землю-кормительку. Оцю ідилію, як найбільший скарб, поруч своїх релігійних і національних почувань, понесли ми зі собою в широкий світ. Та ба, судьба для нас була „ласкава" і розпорошила нас по всьому світу. Українське серце нині на східній і західній земній півкулі, зарівно на півночі та на півдні від рівника.

Тож і не дивно, що вимріяна та оспівувана весна приходить для чутливої української душі не в тому самому часі з огляду на місце замешкання поза нашою батьківщиною.

Ми привикли, що весна породжує нове життя і веде його через гаряче літо та щедру осінь на зимовий відпочинок. Але тут, в нових кліматичних обставинах, оці справи виглядають дещо інакше.

А маю на увазі нашу Фльориду та її наймолодшу парафію Пречистої Діви Марії в Норт Порті, оцю наймолодшу одиницю в дієцезії нашого Владики Роберта.

З огляду на кліматичні різниці життя не пульсує в тих порах року, що ми привикли. Гаряче літо, до певної міри, припиняє тут на кілька місяців всяку активність, щоб знову осінню, коли напливуть сезонові жителі та туристи з північних стейтів Америки і сусідньої Канади, можна було розгорнути як парафіяльну, так і національну роботу.

Звичайно місяць жовтень, коли вже пройшла тропічна горяч, є „весною" активного життя на Фльориді.

18-го жовтня відбулося величаве свято в нашій парафії для відзначення роковин смерти Степана Бандери й 45-ліття створення УПА. А вслід за цим 7-го і 8-го листопада наша парафія взяла активну участь у річному фестивалі шпиталю св. Йосифа в Норт Шарльоті. Оце з приємністю приходиться ствердити, що завдяки жертвенним і активним парафіянам, вже третій рік пропаґується добре ім'я України на міжнародній арені. Тут бо різні національності мали свої станки зі своїми стравами й печивом, як рівнож і мистецькими виробами. Тим разом наша парафія пишалася двома станками: один з багатою і вибагливою українською кухнею, а другий зі зразками українського мистецтва: вишивками, різьбами, народною ношею, писанками і т.п.

Варто було приглянутися, як чужинці насолоджувалися нашими стравами та подивляли наші мистецькі експонати. І тут не тільки впливали гроші на розбудову нашої парафії, але ми були горді, що знайшли гідне місце „в народів вільних колі" і таким робом могли просувати між чужинцями добре ім'я нашої знедоленої України.

А треба з приємністю ствердити, що душею цих цікавих імпрез була і є невсипуща голова нашого церковного Сестрицтва Марія Грамяк. Безумовно, що вона згуртувала біля себе десятки жертвенних рук і то не тільки жінок, але і мужчин, які з подиву гідною посвятою працюють в кухні.

Тут кожної неділі після Служби Божої приготовляють дуже обильне й дешеве снідання, а в п'ятниці незвичайно вибагливі обіди, що є великою вигодою для туристів. При тому треба завважити, що ці сніданки і обіди приманюють багато чужинців, що виходить не тільки на користь матеріяльну, але і моральну для нашої парафії.

Оце вислід зусиль цих добродіїв, що без розголосу, своєю працею розбудовують парафію та ширять добре ім'я українця поміж чужинцями.

Василь Самофал

Пластове плем'я „Перші Стежі" відбуло свою велику Раду

В днях 7-го — 8-го листопада в приміщенні Рамада готелю в Іст Ґановері, Н. Дж., плем'я пластунок „Перші Стежі" відбуло свою 39-ту з черги Раду. Присутніх було біля 40 сеніорок і старших пластунок з різних місцевостей ЗСА. Раду відкрила Перша Стежа пл. сен. Тереня Бень і передала ведення Ради предсідникам Оресті Фединяк і Марті Яросевич. Секретарювала Лариса Онишкевич. Після звітування курінних УСП-ок і УПС-ок, Першої Стежі та інших членів племінної Команди, відбувся вибір нового проводу. Першою Стежою вибрано пл. сен. Неонілю Сохан, курінною УПС-ок — пл. сен. Наталку Коропецьку, курінною УСП-ок — ст. пл. Марту Коломієць.

Слідували звіти з перебігу ЮМПЗ (пл. сен. Софійка Геврик) і з КП з'їзду, зокрема комісії для виховних справ юнацтва (пл. сен. Оксана Коропецька). Плян праці зосередився на відсвяткуванні 40-ліття племени. Курінь УСП-ок „Перші Стежі" був заснований у вересні 1947 року в Німеччині, з осідком у Мюнхені. Відзначення 40-ліття визначено на 29-го жовтня 1988 року на Союзівці.

Плем'я „Перші Стежі" є одним з активніших у Пласті і має за собою 40 років великого вкладу праці в Пласті, зокрема для виховання юнацтва, так по станицях, як і на таборах. Члени племени перевели ряд вишколів для юнацьких виховників, заініціювали різного роду спеціялізаційні табори як мандрівні, лещатарські, розвідувачок та Стежки культури, стаціонарні і мандрівні в Греції і Італії. Більшість з тих таборів самі організували і провадили. Крім того багато членів у цьому періоді часу займали провідні пости у проводі станиць, УСП, КПС і ГПБ.

Як члени Скобиного Круга, займалися довгі роки редаґуванням і адміністрацією журналу для юнацьких виховників „В Дорогу з Юнацтвом", що на якийсь час з незалежних від нас причин перестав появлятися. Плем'я має свої стежі-городища в Ню Йорку, Філядельфії, Вашінґтоні, Чикаґо, Дітройті і Нюарку. Члени городищ є активні в місцевих станицях і в громаді. Популярні є влаштовувані стежами мистецькі виставки, що відзначаються доброю підготовкою і естетичним, професійним оформленням. Багато сеніорок є членами СУА і інших громадських організацій, старші пластунки активні в студентських організаціях . Городище Ню Йорк спільно з куренем „Верховинки" провели кілька акцій в обороні людських прав в Україні, особливо через поміщення відозв на сторінках газети „Ню Йорк Таймс".

Прихід з виставок і інших імпрез, що їх влаштовують Стежі, іде на фонд „Доброго діла". Такі більші пожертви: 3.000 дол. на започаткування фонду Якова Гніздовського при Українському Музеї в Ню Йорку, 1.000 дол на Енциклопедію Українознавства, 500 дол. на фонд Тисячоліття та 500 дол. на оплачення автобусу для станиці у Філядельфії — на ЮМПЗ в Канаді. Крім цього щорічно з „Доброго діла" посилається певну суму на сиротинець у Бразилії і до Сарселю на потреби редакції Енциклопедії.

З радістю прийняли Стежі вістку, що ГПБ рішила відновити журнал для юнацьких виховників „В Дорогу з Юнацтвом". Відразу знайшлася група Стеж, готових до співпраці з редактором Ларисою Онишкевич та адміністрацією журналу. Рівночасно призначила потрібну суму на видання одного числа з грошей, зібраних в пам'ять бл. п. Роба Рубля, чоловіка Стежі Слави Рубель, що недавно відійшов на Вічну Ватру. Піддержка журналу увійшла в резолюції Ради.

Після нарад відбулося прийняття двох нових членок до куреня УСП-ок і однієї кандидатки традиційним стежівським церемоніялом. Нові члени — Катруся Сось і Лада Онишкевич. Кандидатка Мелася Соневицька. В племені „Перших Стеж" є вже 14 стежівських доньок, є надія, що дістанемо за 20 років і внучки, себто третє покоління Стеж. Покищо є більше внуків! Для зв'язку між членами плем'я випускає два рази в рік листок зв'язку „Стріла" і „Лук" для УСП-ок.

Н. Н.

Українські...

(Закінчення зі стор. 1)

такий концерт в Ню Йорку, виконаний силами алюмнів, студентів, і приятелів УМІ.

В неділю, 13-го грудня ц.р., о год. 3-ій по полудні відбудеться другий подібний концерт, тим разом однак виконавцями є члени професорського складу УМІ: Андрій Добрянський, бас, Роберт Дурсо, фортепіян, Лорен Фултон-Корсо, сопрано, Тома Гриньків, фортепіян, Тетяна Гринишин, меццо-сопрано, Лариса Крупа, фортепіян, Рафаїл Венке, скрипка. Вступне слово на початку концерту скаже президент УМІ Дарія Гординська-Каранович.

Все це професори УМІ з Ню Йорку, але нас в редакції цікавить, яким способом серед виконавців того концерту аж два неукраїнські прізвища. Нам вияснюють, що Р. Дурсо був від довгих років учнем проф. Д. Карановича, брав участь в українських фестивалях в Торонто, мав великі успіхи і, хоча в нього немає української крови, він став ентузіястом УМІ, а тепер вже і його учителем. Л. Фултон — це відома учителька співу, в якої приватно навчалися молоді українські співочі сили і вони переконали її вступити в учительський збір УМІ.

Наші гості, самі учителі УМІ, розповідають про те, як впродовж довги років праці УМІ він здобув собі пошану та признання серед американських музичних кіл, а його учні та професори, виконуючи на американських концертах українську клясичну музику, спопуляризували її серед неукраїнських слухачів. Від них довідуємося також, що зараз існують крім Ню Йорку відділи УМІ в таких місцевостях: Вашінґтоні, Дітройті, Клівленді, Балтиморі, Нюарку-Ірвінґтоні, Морріставні і Трентоні.

Саме репрезентанти всіх цих відділів плянують весною третій концерт клясичної музики для відзначення 35-річчя Української Музичного Інституту в Америці.

Тепер перед нами концерт сімох професорів УМІ Ню Йорку в неділю, 13-го грудня в год. 3-ій по полудні в залі при вулиці 19-ій Схід ч. 40. Вступ на концерт 12 дол., а для сеньйорів і студентів 8 дол.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСоюзу!

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

СУБОТА, 12-го ГРУДНЯ 1987 р.

Амстердам, Н. Й. Річні загальні збори Т-ва ім. І. Франка 266 Відд., о год. 7-ій веч. в домі УАГКлюбу при 3-5 Теллер вул. На порядку: вибір Управи на 1988 рік, внески, запити та дискусія. Приявність всіх членів обов'язкова. — В. Варшона, секр.

НЕДІЛЯ, 20-го ГРУДНЯ 1987 р.

Карнеґі, Па. Річні збори Т-ва ім. Ів. Франка 481 Відд., о год. 1:30 по пол. в авдиторії УКЦеркви св. Трійці в Карнеґі, Па. Проситься всіх членів прибути. — Гелен Возняк, секр.

НЕДІЛЯ, 13-го ГРУДНЯ 1987 р.

Рочестер, Н. Й. Річні загальні збори 217-го Відд. Б-ва св. Йосафата, о год. 1-ій по пол. в школі св. Йосафата. Якщо на означену годину не буде потрібної скількости членів, Загальні Збори відбудуться пів години пізніше і будуть правосильні. На порядку нарад: звіти урядників, голови К. Комісії і вибір нових урядників на 1988 р. Всі члени Відділу повинні взяти участь. — Поч. предс. К. Шевчук, предс. С. Васьків, секр. С. Приймак, касир С. Мартинюк і гол. К. К. Д. Марґопич.